

АРДЧИЛСАН НАМ
Баянхонгор сумын
АН-ын хорооны тэргүүлэгчдийн
хурлаар хэлэлцэж батлав.
2020.оны 8-р сарын 4-ны өдөр

БАЯНХОНГОР АЙМГИЙН БАЯНХОНГОР СУМЫН АРДЧИЛСАН НАМЫН 2020 - 2024 ОНЫ СОНГУУЛИЙН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

Хөтөлбөрийн уриа: “Хүн бүрд орлого,эрх бүрд өсөлт”

Нэг. Хүртээмжтэй эдийн засгийг дэмжиж, өсөлтийг хангах бодлого.

1.1. Баянхонгор аймгийг үйлдвэржүүлэх нэгдсэн бодлого боловсруулж, аймгийн ДНБ-ний үйлдвэрлэлийг жил бүр өсгөж, нэг хүнд ногдох ДНБ-ний хэмжээг “Баянхонгор аймгийг 2016-2025 онд хөгжүүлэх хөгжлийн бодлого”-ын баримт бичигт заасан хэмжээнд хүргэх.

1.2. Шинжлэх ухааны байгууллага,үйлдвэрлэл эрхлэгч нартай хамтран “Дэвшилтэт технологи,иноваци,судалгаа шинжилгээний бизнес инкубаторын төв” байгуулж, шинжлэх ухааны ололтыг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлсэн гарааны бизнесийг дэмжиж, мэдлэг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлнэ.

1.3. “Баянхонгорт үйлдвэрлэв” сүлжээ дэлгүүрийг салбартайгаар байгуулж, Улаанбаатар болон бусад хотуудын худалдааны сүлжээнд холбож, Баянхонгорын бүтээгдэхүүний борлуулалт, зах зээлд өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлнэ.

1.4. Ноос, ноолуур угаах, самнах үйлдвэрийг хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар Баянхонгор хотод байгуулна.

1.5. Орчин үеийн технологид нийцсэн барилгын /дулаалга,хайрга, хөөсөнцөр/ материалын үйлдвэрийг байгуулах

1.6. Аймгийн төвд “**хуурай сүүний үйлдвэр**” байгуулж, дотоодын хэрэгцээгээ хангахын зэрэгцээ бусад аймаг,хотын зах зээлд нийлүүлнэ.

Хоёр. Хувь хүний хөгжил, эрх чөлөө

2.1. Боловсрол,соёл урлаг

2.1.1. Багшлах боловсон хүчинд тавих шаардлагыг өндөрсгөж, тэдний мэргэжлийн болон багшлах ур чадварыг дээшлүүлэх, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэхэд чиглэсэн “Шинэ багш”, “Зочин багш” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

2.1.2. Сургууль, эцэг эх, төрийн бус байгууллага, иргэдийн хамтын ажиллагааг бэхжүүлж, боловсролын салбарт хөрөнгө оруулалт хийсэн иргэн, ААН, байгууллагыг бодлогоор дэмжинэ.

2.1.3. Сургууль, цэцэрлэгүүдийг шаардлагатай техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөр үе шаттай хангаж,сургууль,цэцэрлэгийн удирдлагыг “боловсролын зөвлөл”-ийн саналыг үндэслэн шийдвэрлэж байх бодлого хэрэгжүүлнэ.

2.1.4. Анги дэвших, төгсөх болон хөндлөнгийн шалгалтын үнэлгээгээр хариуцсан ангиа 60-аас дээш хувийн гүйцэтгэлтэй шалгуулсан багш нарыг урамшуулдаг тогтолцоог бий болгоно.

000000001

2.1.5. Сургуулийн өмнөх болон бага боловсролын системд хүүхдийн сэтгэхүйг хөгжүүлэх олон талт сургалтыг нэвтрүүлж, хөгжүүлнэ./Баруун тархины хөгжил/

2.1.6. Жил бүр тодорхой тооны залуучуудыг сонгон шалгаруулж, гадаад дотоодын нэр хүндтэй их, дээд сургуулиудын тэтгэлэгт сургалтанд хамруулж, гэрээгээр сургана.

2.1.7. Урлаг, соёлын биет болон биет бус үнэт өвийг хамгаалах, сурталчлах, залуу үедээ уламжлуулан өвлүүлэхийг бодлогоор дэмжинэ.

2.2. Эрүүл мэнд, спорт

2.2.1. Нийгмийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлж, иргэдийг жил бүр урьдчилан сэргийлэх үзлэг шинжилгээнд хамруулан, шаардлагатай хүмүүсийг дараагийн шатны үзлэг, оношилгоо, эмчилгээнд хамруулж хэвшинэ.

2.2.2. Нийгмийн эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн, өрсөлдөх чадвартай уламжлалт анагаах ухааны эмнэлэг байгуулах, хөгжүүлэх санаачилгыг бүх талаар дэмжинэ.

2.2.3. Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн үйл ажиллагааг сайжруулж, өдрийн болон гэрийн эмчилгээ, асаргаа сувилгаа, сэргээн засах, хөнгөвчлөх үйлчилгээний төрлүүдийг хөгжүүлж, гэрийн эмчийн тогтолцоо руу шилжүүлнэ.

2.2.4. Эрүүл мэндийн салбарын ажилтнуудын мэргэжил, боловсролыг тасралтгүй дээшлүүлэх, резидент сургалтанд хамруулах, ур чадварын нэмэгдэл олгох, салбарын удирдлагын менежментийг сайжруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

2.2.5. Эрүүл мэндийн байгууллагуудыг нэн шаардлагатай орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмжөөр эн тэргүүнд хангахын зэрэгцээ өвчтөний оношилгооны баталгаажуулалтыг аймгийн эмнэлэгтээ бүрэн хангаж ажилладаг болно.

2.2.6. "Шинэ зууны эмч" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, нарийн мэргэжлийн эмч, эмнэлгийн ажилтнуудыг анагаахын өндөр хөгжилтэй орнуудад мэргэжил дээшлүүлж, сургана.

2.2.7. Эрүүл хүнс, эрүүл хооллолтыг бодлогоор дэмжиж, иргэдээ эрүүл хүнсээр хангах асуудлыг үе шаттай төлөвлөж хэрэгжүүлнэ.

2.2.8. Нийтийн биеийн тамирыг олны хүртээл болгох, энэ чиглэлээр санаачилга гаргасан иргэн, гэр бүл, сум, баг, байгууллага хамт олныг дэмжих.

2.3. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих

2.3.1. Үр ашигтай жижиг дунд үйлдвэрлэлийг бодлогоор дэмжиж, ажлын байр шинээр бий болгож, өрх бүрээс 1 хүнийг тогтвортой ажлын байртай байлгах бодлого хэрэгжүүлнэ.

2.3.2. Өрхийн үйлдвэрлэлийн өсөлтийг бүх талаар дэмжиж, бага оврын дэвшилтэт тоног төхөөрөмжийн мэдээллийг иргэдэд хүргэх, зуучлах, тоног төхөөрөмжийг түрээслэх, лизингийн зээлээр олгох үйлчилгээг хөгжүүлнэ.

2.3.3. Шинээр ажлын байр бий болгож нутгийн иргэдийг тогтвортой ажлын байраар хангасан ААН-үүдийг жил бүр шалгаруулж, тэдний үйл ажиллагааг дэмжиж урамшуулдаг тогтолцоог бий болгоно.

2.4. Нийгмийн хамгаалал.

2.4.1. Зорилтот бүлгийг оновчтой тодорхойлж, тэдэнд чиглэсэн төрийн халамжийн бодлогыг хүртээмжтэй хүргэхийн зэрэгцээ тэдний ажил хөдөлмөр эрхлэх идэвхи санаачилга, боломжийг дэмжиж, хөгжүүлнэ.

The bottom right corner of the document features two handwritten signatures in black ink. Below the signatures is a red rectangular stamp containing the number "000000002".

2.4.2. Аймгийн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн “хөгжлийн төв”ийг түшиглэн тэдэнд хөдөлмөр эрхлэх дэд бүтэц, техник, тоног төхөөрөмжийн таатай орчинг бүрдүүлнэ.

2.4.3. Ахмадын болон зорилтот бүлгийн иргэдийн сувилал, сэргээн засах эмчилгээг дэмжиж ажиллахын зэрэгцээ ахмадын, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн өдөр өнжүүлэх үйлчилгээг бий болгоно.

2.4.4. Залуучуудын хөгжлийн дэмжих тухай хуулийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлж, тэднийг бүх талаар дэмжиж ажиллана.

Гурав. Хөдөө аж ахуй, байгаль орчин

3.1. Мал аж ахуй

3.1.1. Аймгийн төвөөс 50 км-ийн тойрогт /Өлзийт, Баян-Овоо, Эрдэнэцогт/ мах, сүүний чиглэлийн өндөр ашиг шимтэй “эрчимжсэн үхрийн аж ахуй” -г хөгжүүлж, үржүүлнэ.

3.1.2. Одоогийн мах боловсруулах үйлдвэрийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлж, орчин үеийн дэвшилтэт технологи, олон улсын стандартын шаардлагад нийцсэн махан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэн гаргана.

3.2. Газар тариалан:

3.2.1. Баянхонгор, Шаргалжуутыг түшиглэн 4 улирлын ажиллагаатай хүлэмжийн тариалалан хөгжүүлнэ.

3.2.2. Аймгийн төвийн хүн амын төмс, хүнсний ногооны хэрэгцээг өөрийн аймгийн хөрсөнд тариалсан бүтээгдэхүүнээр 100 хувь хангах асуудлыг бүрэн шийдвэрлэж, төмс, хүнсний ногооны тариалалт, хураан авалт, хадгалалт, борлуулалтын кластрын сүлжээг бий болгоно.

3.2.3. Төмс, хүнсний ногооны аймгийн дотоодын хэрэгцээгээ хангах зорилтын хүрээнд аймгийн төвд стандарт зоориудыг барьж ашиглах асуудлыг шийдвэрлэнэ.

3.3. Тогтвортой байгаль орчин

3.3.1. Байгаль орчинд ээлтэй утаагүй эко түлшээр орон нутгийн болон аймгийн төвийн түлшний хэрэгцээг хангах, хийн болон цахилгаан халаагуурын ашиглалтыг нэмэгдүүлэх замаар аймгийн төвийн утааг 80 хувь бууруулна.

3.3.2. Газар зохион байгуулалтын төлөвлөлтөд тусгах замаар аймгийн төвийн ногоон байгууламжийн хэмжээг одоогийн түвшингээс 10 дахин нэмэгдүүлнэ.

3.3.3. Хог хаягдлыг ангилан ялгах ажлыг зохион байгуулж, хогийн цэгийг ландшафлын аргаар дарж, Баянхонгор суманд хог хаягдлыг дахин боловсруулах жижиг үйлдвэр байгуулах

3.3.4. Гол горхи, булаг шандны эхэнд модлог ургамлуудыг тариалж, ногоон зурвас бий болгох, Түй, Байдраг, Шаргалжуут, Цагаан туруут зэрэг томоохон голуудын ай сав газарт мод тариалж аймгийн ойн сангийн хэмжээг нэмэгдүүлэх

3.3.5. Аймгийн төвийг тойрсон ойн зурвасыг арчилж, сэргээн хамгаалж ургуулахын зэрэгцээ сум суурингуудыг ногоон зурвастай болгоно.

3.3.6. Байгаль орчноо нөхөн сэргээх, ногооруулах бодлогын хүрээнд "Хотоо ойжуулж, цэцэрлэгжүүлэх" дэд хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

Дөрөв. Хуулиа дээдэлдэг, иргэддээ үйлчилдэг засаглал

4.1. Сайн засаглал

4.1.1. Засаг захиргааны бүх шатанд хөгжлийн бодлогоо хэрэгжүүлэх чадвартай, авилгаас ангид байж, иргэндээ чанартай үйлчилгээ үзүүлдэг, хүнд сурталгүй, ил тод, хариуцлагатай Ухаалаг ардчилсан засаглалыг төлөвшүүлнэ.

4.1.2. Төрийн бүх байгууллагуудад орон тоо гарсан нөхцөлд олон нийт, хамт олны оролцоог хангасан, мэдлэг ур чадварт суурилсан нээлттэй сонгон шалгаруулалтаар сонгодог тогтолцоог хэлбэрэлтгүй дагаж мөрдөнө.

4.1.3. Төрийн албан тушаалтантай холбоотой авлига, ашиг сонирхол, ёс зүйн зөрчлийн талаар гаргасан иргэдийн мэдээллийг хүлээн авах цахим орчныг бүрдүүлж, түүний нууцыг хадгалж, мэдээллийн мөрөөр хяналт шалгалт хийж, хариуцлага тооцоо зөрчмыг нэвтрүүлнэ.

4.1.4. Төрийн албан хаагчдын архидалтыг таслан зогсоож, төрийн албыг архинас ангид байлгана.

4.2. Төсөв санхүү

4.2.1. Төсвийн хөрөнгөөр хийгдэх бараа, ажил, үйлчилгээний худалдан авалтаар орон нутгийн ААН, үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг дэмжих тогтолцоог бүрдүүлнэ.

4.2.2. Төсвийн зардлыг ач холбогдолоор нь эрэмбэлэх зарчимд шилжиж, алдагчдыг багасган хэмнэлтийн горимыг хэрэгжүүлж, аймгийн төсвийн чадавхийг нэмэгдүүлнэ.

4.2.3. Төсвийн ил тод байдлыг хангах шаардлагын дагуу Шилэн дансанд мэдээллийг тогтмол байршуулж, ил тод хяналттай төсвийг бий болгоно.

4.3. Дэд бүтэц, ногоон хот

4.3.1. Баянхонгор хотын цэвэр усны шугамын шаардлагатай хэсгүүдийг шинэчилж, эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн стандарт шугамтай болгоно.

4.3.2. Баянхонгор хотын гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийн хүрээнд "Шинэ гудамж" Ногоон хороолол" төсөл хэрэгжүүлж, өрх бүр хашаандаа мод, хүнсний ногоо тариалж, орчноо ногооруулж, жишиг гудамжуудыг бий болгоно.

4.3.3. Ногоон байгууламж, хот тохижилтын чиглэлийн хувийн хэвшлийн санал, санаачилгыг дэмжиж хамтран ажиллана.

5. Аюулгүй, амгалан Баянхонгорчууд

5.1. Гэмт хэрэг зөрчлийг бууруулах

5.1.1. Гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг нэгдсэн төлөвлөлттэйгөөр зохион байгуулж, төв суурин газар, тодорхой цэгүүдийг телекамерын хяналтад авах ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.

5.1.2. Архины хор уршгийг тайлбарлан таниулж, гэгээрүүлэх замаар "Архигүй Баянхонгорчууд" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

000000004

5.1.3. Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангахад анхаарч, хот хооронд, сум хоорондын зорчигч тээврийн замд хяналтын цэг /пост/-уудыг тогтмол хариуцлагатай ажиллуулсан, энэ төрлийн гэмт хэрэг, ослын тоог 2 дахин бууруулна.

5.2. Аялал жуулчлал, гадаад харилцаа.

5.2.1. "Баянхонгорын бүтээгдэхүүн борлуулах цэг"-ийг ӨМӨЗО-ны Эрээн хот, Эзиний хөшүүдэд нээж, тогтмол ажиллуулах

5.2.2. Хөрш орнуудтай харилцан хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлж, бизнес аялал, жилийн болон гадаад худалдааг жилд 2 удаа зохион байгуулж, худалдаа үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг өргөнөөр оролцуулна.

5.2.3. Хотын эдийн засгийн гадаад хамтын ажиллагааг эрчимтэй хөгжүүлж, Япон, Солонгос, БНХАУ зэрэг улс орнуудтай бизнес, үйлдвэрлэлийн чиглэлээр хамтран ажиллана.

БАЯНХОНГОР АЙМГИЙН
БАЯНХОНГОР СУМЫН АРДЧИЛСАН НАМ

000000005